

Elkezdődött a nemzeti parki területek övezeti besorolása

A Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetügyért Felelős Államtitkársága megkezdte a nemzeti parki övezetek kialakítását. Ezzel kapcsolatban dr. Illés Zoltán államtitkár egyeztetésre hívta 2013. szeptember 3-ára a zöld civil szervezeteket, és az erdőgazdálkodói oldal képviselőit az Országos Erdészeti Egyesületet. Az egyeztetés egyik célja a témával kapcsolatos eddigi félreértések tisztázása volt, másrészt a találkozó lehetőséget adott az érdekeltek szempontjainak bemutatására a még le nem zárt folyamatban.

Dr. Illés Zoltán államtitkár a Védegyelet, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, a WWF Magyarország, a Kisvasutak Baráti Köre és az OEE képviselőivel folytatott megbeszélésen részletesen ismertette az eddigi történéseket, és a minisztérium célkitűzéseit. A természetvédelmi igazgatás Szabó Rebeka ellenzéki képviselő parlamenti interpellációjában feltett kérdése után kezdett a nemzeti parki övezetek kialakításának kérdésével foglalkozni, még 2012 derekán. A WWF által kezdeményezett kérdés arra irányult, hogy a kormányzat miért nem tesz eleget a természetvédelmi törvényben, és az annak végrehajtására kiadott 14/1997. KTM-rendeletben foglaltaknak, és jelöli ki a nemzeti parkokban a beavatkozások, területhasználatok lehetőségeit erősen meghatározó övezeteket. Bár az említett jogszabályok az övezeti besorolást a nemzeti parki kezelési tervek megszületéséhez kötik, amely szintén régi adóssága a hazai természetvédelemnek, a minisztériumban az a szakmapolitikai döntés született, hogy a területek kezelésének stratégiai alapjait meghatározandó, először az övezetek kijelölése történjen meg ez év végéig, és azt kövesse majd 2017. december 31-ig a kezelési tervek elkészítése. A nemzeti park igazgatóságok elképzeléseit alapul véve el is készült az övezeti besorolás természetvédelmi koncepciója, amit az érintett – főleg hegyvidéki területeket kezelő – állami erdőgazdaságok és a tulajdonos államot képviselő MFB. Zrt. vezetőivel, valamint az ágazat szakmai felügyeletét ellátó Élelmiszerlánc-felügyeletért Felelős Államtitkársággal elkezdtek egyeztetni. Az itt megfogalmazott javaslatok alapján az eredeti koncepcióhoz képest már változások történtek, egyebek között ezeket ismertette a civil szervezetek számára szervezett megbeszélés.

A javaslat jelenlegi formájában három övezetre tervezi felosztani a nemzeti parkok területét. Kizárólag természetvédelmi célú kezelés folytatható az ún. természeti övezetekben („A” zóna), ami a jelenlegi fokozottan védett területek mostani kezelésének felel meg. A természetvédelmi célokat nem veszélyeztető hasznosítás megengedett a „B” zónának is nevezett ún. természetkímélő hasznosítás övezetében. A legenyhébb védettséget a „C” zóna, azaz a szolgáltató övezet jelenti, amelynek egyik kiemelt célja a természeti értékek bemutatása. A kijelölés alapelvei között szerepelt, hogy minél nagyobb egybefüggő területek kerüljenek az „A” zónába,

amelyek minél nagyobb átfedésben vannak a jelenlegi fokozottan védett területekkel.

Az erdőgazdálkodói oldalról a legtöbb kérdés a fokozott védettségnek megfelelő státuszú természeti övezet kijelölésével kapcsolatban merült fel. Komoly előrelépés, hogy ezek tisztázására a két érintett minisztériumi államtitkárság és az MFB Zrt. szeptember folyamán közös hatástanulmányt készít. Ebben keresik a választ például azokra a kérdésekre, hogy a kijelölések a fokozottan védett területek mostani kiterjedéséhez képest az erdőterületen mekkora növekményt jelentenek (a természetvédelem számítása szerint mintegy 30 ezer hektárt), vagy, hogy mindennek milyen hatása lesz az egyes kistérségek foglalkoztatási helyzetére, azon keresztül a vidék népességeltartó és népességmegtartó erejére. Szintén fontos cél az egyes fogalmak tisztázása, például, hogy pontosan mit is kell érteni természetvédelmi kezelés alatt, milyen erdőfenntartási, erdőnevelési, turisztikai tevékenységek folytathatók vagy nem folytathatók a természeti övezetben.

Az egyeztetésen egyértelműen kiderült, hogy a kormányzati stratégiának megfelelően az erdőterületen a turisztikának kiemelt szerepe, egyre több esetben prioritása van. Így például az övezeti besorolás nem érintheti az erdészetek által kialakított közjóléti infrastruktúrát, annak működtetése, látogathatósága folyamatos lesz. A természetvédelmi igazgatás ezért most az erdőgazdálkodóktól várja az övezeti határok kialakításával kapcsolatos javaslatokat. Elkerülendő azt a helyzetet, hogy például egy európai uniós támogatással a közeljövőben megvalósuló közjóléti fejlesztési terület vagy egy kiemelkedő látogatottságú kirándulóközpont a legszigorúbb természetvédelmi státuszt kapja. Ezért a nemzeti parkok megkezdtek az egyeztetéseket az erdészeti társaságokkal, hogy ezek eredményként minden oldal számára elfogadható javaslatok szülessenek.

Az eredeti koncepcióhoz képest erdészeti szempontból szintén jelentős változás az az ismertetett módosítás, miszerint a természeti övezetből nemcsak az idegenhonos fafajok faanyagát, hanem az őshonosakat (például tölgyek, bükk) is ki lehet majd szállítani. Mindezzel párhuzamosan az „A” zónába jelölt területek közé sorolt erdők területének csökkentése, és például a pannon gyepek eddiginél nagyobb részarányú szerepeltetése is szóba került.

Az Országos Erdészeti Egyesület továbbra is tájékoztatást kap az övezeti besorolások előkészítéséről. Példaértékű lehet ez a folyamat, hiszen az első olyan természetvédelmi stratégiai kérdés megvitatásáról van szó, ahol az erdészeti ágazat a véleményét ilyen mértékben kifejtheti. Ennek megfelelően az Egyesület örömmel, és legjobb tudása szerint vesz részt a munkában, melynek eredménye remélhetőleg a minden érintett fél számára elfogadható, előremutató szabályozás megalkotása lesz, ami a hosszú távú szabályozottság biztonságát nyújtja természetvédőnek és erdőgazdálkodónak egyaránt. Az egyeztetésen megbeszéltek szerint az Erdészeti Lapok következő számában a témával részletesebben foglalkozó interjút olvashatnak dr. Rácz Andrással, a Vidékfejlesztési Minisztérium helyettes államtitkárával.

Lomniczi Gergely
főtitkár, OEE